Kliimaseaduse ja rohereformi arvamusrännaku aruteludest laekunud ettepanekud loodushoiu ja jätkusuutliku maakasutuse teemal

Looduskaitse

- Rohereformi tegevused ei tohi kahjustada loodust.
- Maal ja merel võiksime panna 70% Eesti aladest looduskaitse alla (kaitse tähendab osal aladel ranget kaitset, osal mõistlikku loodusthoidvat loodusega koos elamist).
- Loodust tuleb kaitsta ning selle kasutamist reguleerida. See hõlmab nii loodusvarade säästlikku kasutamist kui ka keskkonnakaitset. Tuleb tagada looduse ja keskkonna kaitse ning reguleeritud kasutamine.
- On oluline säilitada mitmekesine loodus, sealhulgas linnalistes ja tiheasustusega piirkondades.
- Mosaiikne maakasutus, mitte suurpõllud ja monokultuurid, on vastupidavam kliimamuutuste tingimustes.
- Seoses Tsoa/Põrmu järve halva seisuga, kutsutakse ülesse oma käitumist muutma seoses järve eest hoolitsemisega. Samuti loodetakse teha koostööd teadlastega, et järve seisu parandada.
- Et peatada kulupõletamine maal, mis toimub enamasti laiskusest ja harjumusest, tuleb luua orgaanilise materjali käitlemise kohad maal.
- Tuleb pöörata suuremat tähelepanu looduse taastamisele inimtegevuse tagajärjel.
- Ilutulestik tuleb keelata igal pool.

Loodussõbralik käitumine

- Igaüks saab panustada keskkonnasõbralikku käitumisse, visates prügi õigetesse konteineritesse ja vältides loodusesse jäetud jäätmete tekitamist.
- Ajast aega on inimestel olnud teadmine säästlikkusest ja loodusega kooskõlast. On oluline jõuda tagasi looduse juurde, harida maad ja mitte ainult panna seda päikesepaneelide ja tuuleparkide alla.
- Põlise talukultuuri arusaamade juurde naasmine aitaks meil uuesti hakata loodust ja keskkonda arvestama, mitte lihtsalt ära kasutama. Tahame jõuda tagasi talupojatarkust väärtustavasse Eestisse, kus loodusmaastikud on säilinud ja kus inimesed tulevad iseseisvalt oma eluga toime.
- Väärtustada, et Eestis on võrreldes Lääne-Euroopaga säilinud palju loodusmaastikke, elanike keskmine tihedus on väga väike, autode koguarv on väike, õhk on väga puhas.
- Linnud ja putukad on kadumas ning meie teadlik tarbimine võib aidata vähendada negatiivset mõju.
- Juba varakult tuleks lastele selgitada, kui oluline on säilitada looduslikku mitmekesisust ning hoida liike ja nende elupaiku.

Ressursikasutus

- Toetada uuringuid, mis aitavad säilitada turba kui ressursi konkurentsivõimet ja samas vastata keskkonnanõuetele.
- Turba kaevandamisel tuleks otsida võimalusi selle ressursi väärindamiseks, mis panustaks kohalikku majandusse ja toiduga varustatusse.
- Tuleb toetada kõiki uuringuid, mis aitavad säilitada turba kui ressursi konkurentsivõimet ja samas vastata keskkonnanõuetele.
- Maavarauuringuid tehakse jupikaupa ja kaevandamise kogumõju ei analüüsita. Kaevandamise keskkonnamõjusid tuleb hinnata kumulatiivselt, arvestades kogu piirkonda. Sõltumatu hindaja poolt kogumõju hindamine peab saama reegliks.

- Kaevandamise ajal tuleb teha pidevalt keskkonna seiret. Kaevandusalade taastamine peab toimuma pidevalt, isegi tööde ajal.
- Kaotatud elupaiku või muudetud veerežiimi endisel moel taastada ei ole võimalik ja seda peab arvesse võtma enne loa andmise kaalumist, mõjude uurimise vajalikkust kaaludes, kõiki reaalseid alternatiive kaaludes.
- Seoses metsade raiemahuga, tuleb arvestada liigirikkusega ja mitte tekitada monokultuurseid metsi.
- Noore metsa raiumine on probleemne, kuna see mõjutab metsa ökosüsteemi ja elurikkust. Lageraie, kus kogu mets korraga maha võetakse, võib samuti mõjutada elurikkust negatiivselt. Metsaraiet tuleb tugevalt vähendada.
- Metsade raadamisel mis tahes otstarbel tuleks see kompenseerida lisaks uue metsamaa rajamisega.

Ministeeriumi tagasiside

Looduse ja elurikkuse kaitse on sama oluline kui kliimamuutuste leevendamine. Kliimakindla majanduse seaduses sätestatakse, et kliimaeesmärkide täitmise käigus ei tohi oluliselt kahjustada teiste keskkonnaeesmärkide, seal hulgas elurikkust ja loodushoidu puudutavate eesmärkide, saavutamist. Juba praegu tuleb enamike Euroopa Liidu toetuste ja investeeringute puhul läbi viia “ei kahjusta oluliselt” põhimõttele vastavuse hindamine, mille eesmärk on tagada, et tegevus toetab või vähemasti ei kahjusta keskkonnaeesmärkide saavutamist. Täiendavate muudatustega looduskaitseseaduses ja metsaseaduses teeb ministeerium ettepaneku tagada looduse riiklik kaitse 30 protsendil Eesti maismaast. Kuigi Euroopa Liidu liikmesriigid jätsid viimasel minutil Euroopa Liidu looduse taastamise määruse kinnitamata, toetas Eesti riik ka seda algatust ja kavatseb igal juhul jätkata taastamistöödega.

Kliimaseaduses tehakse ettepanek sätestada ühtlane pikaajaline metsade raiemaht, mille raames raied jäävad majandusmetsade juurdekasvu piiresse ja majandatavate metsade tagavara raiete tagajärjel seega ei kahane. Riigimetsa Majandamise Keskust on juba suunatud loodussõbralikuma majandusmudeli rakendamise poole riigi ehk omaniku ootuste uuendamise kaudu. Uuendatud ootustes on rõhutatud vajadust rakendada elurikkust kaitsvaid ja taastavaid metsamajandamise praktikaid, katsetada ja laiendada püsimetsanduse võtteid, arvestada kõrgendatud avaliku huviga metsaaladel kohalike kogukondade vajadustega ning tagada metsade ja maastike vastupidavus kliimamuutuste mõjudele. Raadamise kompenseerimiseks nähakse ette kliima- ja elurikkuse eesmärke toetav metsastamine selleks sobivatel aladel.

Nii puidu kui ka turba kasutamise puhul hakatakse kliimaseadusega nõudma pikaealiste toodete osakaalu suurendamist ja ressurssi maksimaalset väärindamist Eestis. Ammendatud turbatootmisalad korrastatakse märgaladeks või metsastatakse ning turbatootmise kasvuhoonegaaside heide vähendatakse järk-järguliselt. Alates aastast 2035 peab maakasutussektor, kuhu kuuluvad nii metsad kui ka turbarabad, siduma tervikuna rohkem kasvuhoonegaase, kui õhku paiskab.